

EIERSKAPSKONTROLLRAPPORT

**SØR-ØSTERDAL INTERKOMMUNALE
RENOVASJONSSELSKAP (SØIR)**

.....
ELVERUM KOMMUNE – 2022/2023

Postboks 84, 2341 Løten
Telefon: 62 43 58 00
<https://www.revisjon-ost.no>
E-post: post@rev-ost.no
Org. nr.: 974 644 576 MVA

Forord – om rapporten

Denne rapporten er innledningsvis bygget opp med et kort sammendrag som angir revisors hovedkonklusjon og anbefalinger fra eierskapskontrollen.

I rapporten er det benyttet en «trafikklysmode» for å illustrere hva revisor anser er i henhold til krav innen området, det som er godkjent med merknad, og det som ikke er i henhold til krav innen området. Hver vurdering er merket med henholdsvis grønt, gult og rødt.

Rapporten er forøvrig utarbeidet med et digitalt tilsnitt og innehar lenker til ulike seksjoner i rapporten. Dette skal gjøre det enklere for leseren å navigere i rapportens innhold.

Rapporten er bygget opp etter krav i NKRFs standard for eierskapskontroll (RSK 002). Dette innebærer minstekravene til:

- Sammendrag
- Informasjon om bestillingen (kap. 1)
- Formål og problemstillinger (kap. 2)
- Vurderingskriterier (vedlegg A)
- Metodebruk (kap. 3)
- Presentasjon av data og vurderinger (kap. 4)
- Konklusjon (kap. 5) og anbefalinger (kap. 6)
- Høringsuttalelser til rapporten (kap. 7)
- Referanser (kap. 8)

Kjetil Kalager har vært utøvende revisor for prosjektet og har ført rapporten i pennen. Jo Erik Skjeggstad har vært oppdragsansvarlig revisor for prosjektet og har vært tillagt oppgaven med å kvalitetssikre arbeidet. Revisjonen ønsker å takke SØIR for god tilrettelegging og bistand i prosjektforløpet.

Løten, den 30. august 2023

Jo Erik Skjeggstad
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Kjetil Kalager
Utøvende forvaltningsrevisor

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	4
Problemstillinger og metode	4
Konklusjon og anbefalinger	4
1 Innledning.....	5
1.1 Bakgrunn for prosjektet	5
1.2 Kort om SØIR	5
2 Formål og problemstillinger	6
3 Metodebruk.....	6
4 Data og vurderinger.....	7
4.1 Kriterier for problemstillingen.....	7
4.2 Innhentede data	9
4.3 Revisors vurdering.....	14
5 Konklusjon	20
6 Anbefalinger	20
7 Uttalelser til rapporten.....	21
7.1 Daglig leder i SØIR IKS.....	21
7.2 Elverum kommunes representantskapsmedlemmer	22
8 Referanser	23
Vedlegg A: Vurderingskriterier	24

Forsidebilde: Elverum kommune

Sammendrag

Kontrollutvalget i Elverum kommune vedtok i møte den 20. mai 2022, jf. sak 34/22, å bestille en eierskapskontroll rettet mot SØIR. Emnet er berørt i kontrollutvalgets plan for eierskapskontroll (2020 – 2023).

Problemstillinger og metode

Formålet med eierskapskontrollen er å undersøke om den som utøver kommunens eierinteresser i SØIR IKS, foretar dette i samsvar med aktuelle lovbestemmelser, kommunestyrets vedtak og forutsetninger, selskapsavtalen, samt anerkjente prinsipper for eierstyring. Tilsvarende undersøkes det hvordan morselskapet utøver sitt eierskap i de heleide datterselskapene.

Følgende problemstilling er satt opp for eierskapskontrollen i SØIR:

- Utøver kommunen/SØIR IKS¹ sine eierinteresser i samsvar med aktuelle lovbestemmelser, kommunestyrets vedtak og forutsetninger, samt anerkjente prinsipper for eierstyring?

I eierskapskontrollen er det benyttet dokumentanalyse, skriftlige egenerklæringer og intervju som metode.

Konklusjon og anbefalinger

Med bakgrunn i vurderingene som er foretatt i relasjon til problemstillingen, er revisors samlede konklusjon at Elverum kommune / SØIR IKS har etterlevd de fastsatte kriteriene på en jevnt over tilfredsstillende måte. Samtidig foreligger det noen forbedringspunkter som danner grunnlag for revisors anbefalinger:

- Elverum kommune bør etablere en fast rutine for å vurdere selskapsavtalen til SØIR IKS med jevne mellomrom.
- Kommunestyret bør forelegges en årlig rapport med en samlet vurdering av kommunens selskapsengasjement og eierstyring.
- Årsrapporten til SØIR IKS bør fremlegges for formannskapet som orienteringssak.
- Elverum kommune bør vurdere å gjennomføre jevnlig eiermøter med SØIR IKS.
- Alle styreverv i SØIR bør registreres i KS styrevervregister.
- Det bør utarbeides etiske retningslinjer for SØIR som jevnlig drøftes i styret.

---

¹ I denne forbindelse menes SØIR IKS eierinteresser i datterselskapene SØIR Husholdning AS og SØIR Næring AS.

1 Innledning

1.1 Bakgrunn for prosjektet

I henhold til kommuneloven § 23-2 første ledd bokstav d, skal kontrollutvalget påse at det føres kontroll med kommunens eierinteresser i selskaper m.v. (eierskapskontroll).

Kontrollutvalget i Elverum kommune vedtok i møte den 20. mai 2022, jf. sak 34/22, å bestille en eierskapskontroll rettet mot SØIR. Emnet er berørt i kontrollutvalgets plan for eierskapskontroll (2020 – 2023).

1.2 Kort om SØIR

SØIR ble stiftet den 19. desember 1996 som et interkommunalt samarbeid mellom kommunene Elverum, Trysil og Åmot. I 2001 ble virksomheten omdannet til interkommunalt selskap (IKS). Deltakerkommunenes eier- og ansvarsdel i SØIR er som følger:

- Elverum kommune 60 %.
- Trysil kommune 25 %.
- Åmot kommune 15 %.

SØIR har omlag 20 ansatte og hovedkontor i Elverum, samt en gjenvinningsstasjon i hver av deltakerkommunene. I selskapsavtalen går det frem at SØIR skal løse eierkommunenes lovpålagte oppgaver med avfallshåndtering og har som formål å bidra til en lavest mulig avfallsproduksjon og en forsvarlig avfallsbehandling. SØIR skal herunder være et selskap med høy kompetanse og skal til enhver tid være pådriver og utvikler av gode og samfunnsansvarlige løsninger.

Selskapet kan også utføre andre oppgaver innenfor fagområdene renovasjon, avfallshåndtering eller beslektede områder. SØIR har valgt å organisere sin virksomhet som et konsern. Foruten morselskapet SØIR IKS består konsernet av de heleide datterselskapene SØIR Husholdning AS og SØIR Næring AS². I SØIR er all avfallsinnsamling konkurranseutsatt.

SØIR IKS øverste organ er representantskapet. Hver deltakerkommuner har tre medlemmer i representantskapet.

Styret i SØIR IKS består av fem medlemmer. I hvert av datterselskapene er det oppnevnt et styre som er personidentisk med styret i morselskapet.

---

² I rapporten benyttes «SØIR» som en samlet benevnelse på selskapene som inngår i SØIR-konsernet (SØIR IKS, SØIR Husholdning AS og SØIR Næring AS).

2 Formål og problemstillinger

Formålet med eierskapskontrollen er å undersøke om den som utøver kommunens eierinteresser i SØIR IKS, foretar dette i samsvar med aktuelle lovbestemmelser, kommunestyrets vedtak og forutsetninger, selskapsavtalen, samt anerkjente prinsipper for eierstyring. Tilsvarende undersøkes det hvordan morselskapet utøver sitt eierskap i de heleide datterselskapene.

Følgende problemstilling er satt opp for eierskapskontrollen i SØIR:

- Utøver kommunen/SØIR IKS³ sine eierinteresser i samsvar med aktuelle lovbestemmelser, kommunestyrets vedtak og forutsetninger, samt anerkjente prinsipper for eierstyring?

3 Metodebruk

Det er hva problemstillingen ønsker å undersøke som bør avgjøre metodevalget (Holme og Solvang: 1996). I denne eierskapskontrollen er dokumentanalyse, skriftlige egenerklæringer og intervju vurdert som mest relevant for å fremskaffe nødvendig informasjon. Hovedtyngden av informasjon i undersøkelsen er forøvrig innhentet mellom april og juni 2023.

Mye av undersøkelsens datagrunnlag bygger på skriftlig materiale, slik at dokumentanalyse vurderes som en hensiktsmessig metode. I dokumentanalysen er det foretatt en gjennomgang av innhentede dokumenter, herunder:

- Eierskapsmelding for Elverum kommune (2020)
- Saker i politiske organ som omhandler eierskapsforvaltning
- Selskapsavtale for SØIR IKS og vedtekter for SØIR Husholdning AS og SØIR Næring AS
- Protokoller fra styremøter, representantskapsmøter og generalforsamlinger

Ved siden av dokumentanalysen er det innhentet skriftlige egenerklæringer fra styret og fra Elverum kommunes medlemmer i representantskapet. Videre er det gjennomført supplerende intervjuer med ordføreren, daglig leder i SØIR IKS, samt daglig leder i SØIR Næring AS. Referatene fra intervjuene har blitt verifisert av respondentene.

***

Eierskapskontrollen er gjennomført i samsvar med NKRFs standard for eierskapskontroll (RSK 002).

---

³ I denne forbindelse menes SØIR IKS eierinteresser i datterselskapene SØIR Husholdning AS og SØIR Næring AS.

4 Data og vurderinger

Problemstilling:

- Utøver kommunen/SØIR IKS sine eierinteresser i samsvar med aktuelle lovbestemmelser, kommunestyrets vedtak og forutsetninger, samt anerkjente prinsipper for eierstyring?
-

4.1 Kriterier for problemstillingen

I det følgende fremkommer en tabell med de kriterier revisor har benyttet for å besvare problemstillingen og revisors vurderinger av disse. Kriteriene er gjengitt i kortform. For en full utledelse av kriterier, se [vedlegg A](#). Tabellen er interaktiv og leseren kan gå rett til den enkelte vurdering ved å trykke på det enkelte kriterium. Vurderingene er knyttet til de data som er samlet inn og som blir gjengitt nedenfor. Leseren gjøres derfor oppmerksom på at vurderingene må sees opp imot de innhentede data i prosjektet.

- [Kriterium 1](#) Det skal opprettes en skriftlig selskapsavtale for interkommunale selskaper. For den enkelte deltaker skal kommunestyret selv vedta avtalen.
- [Kriterium 2](#) Innholdet i selskapsavtalen skal minst samsvare med kravene i lov om interkommunale selskaper.
- [Kriterium 3](#) Elverum kommune skal ha minst én representant i representantskapet, og det er kommunestyret som selv velger representant(-er).
- [Kriterium 4](#) Representantskapet er selskapets øverste myndighet og skal årlig behandle selskapets budsjett, økonomiplan og regnskap. Videre skal representantskapet velge styremedlemmer, styreleder og styrets nestleder.
- [Kriterium 5](#) Innholdet i vedtektene skal minst samsvare med kravene i aksjeloven.
- [Kriterium 6](#) Det skal avholdes årlig ordinær generalforsamling innen 30. juni.
- [Kriterium 7](#) På den ordinære generalforsamlingen skal årsregnskapet og årsberetningen behandles og godkjennes.

- [Kriterium 8](#) Det skal føres protokoll fra generalforsamlingen der generalforsamlingens beslutninger inntas med angivelse av utfallet av avstemningene.
- [Kriterium 9](#) Kommunen gjennomfører opplæring i eierskapsforvaltning for samtlige folkevalgte tidlig i valgperioden.
- [Kriterium 10](#) Opplæringen er ment å gi generell kunnskap om eierskapsforvaltning og kunnskap om intern organisering og praktisering av eierstyring i kommunen.
- [Kriterium 11](#) Elverum kommune bør ha satt mål for selskapet, og vurderer styringsdokumentene med jevne mellomrom.
- [Kriterium 12](#) Dersom det ikke legges frem årlige eierskapsmeldinger, legges det frem en årlig rapport om tilstanden i selskapene (økonomi og spesielle saker).
- [Kriterium 13](#) SØIR IKS oversender årsrapport til kommunen som fremlegges formannskapet til orientering. Rapporten inneholder også informasjon knyttet til samfunnsansvar, klima og energi.
- [Kriterium 14](#) Det bør gjennomføres jevnlig eiermøter mellom eierne og selskapet for å bidra til god kunnskap om og dialog med selskapet.
- [Kriterium 15](#) Bestemmelser om innkallingsfrist til representantskapsmøter tas inn i selskapsavtalen til SØIR IKS. Elverum kommunens eierskapsmelding fastsetter at innkallingene skal sendes ut minst fire uker før møtene skal avholdes.
- [Kriterium 16](#) Det bør legges kompetansemessige kriterier til grunn for valg av styremedlemmer.

- [Kriterium 17](#) Valg til styret bør skje ved hjelp av valgkomité. Bruk av valgkomité bør vedtaksfestes eller nedfelles i selskapsavtalen.

- [Kriterium 18](#) Valg av styre i selskaper hvor Elverum kommune har eierinteresser, skal skje etter begrunnet innstilling fra en valgkomité.

- [Kriterium 19](#) Eierne skal påse at lovkravet om kjønnsrepresentasjon i styret overholdes.

- [Kriterium 20](#) Kommunen bør i forbindelse med utarbeidelse av eierskapsmelding ha en prinsipiell diskusjon om godtgjørelse av styreverv. Denne bør danne grunnlag for eierorganets fastsetting av styrehonorar.

- [Kriterium 21](#) Styreverv registreres i KS styrevervregister.

- [Kriterium 22](#) Selskapet er medlem av en arbeidsgiverorganisasjon.

- [Kriterium 23](#) Eierne bør påse at selskapsstyret utarbeider og jevnlig reviderer/drøfter etiske retningslinjer for selskapsdriften.

4.2 Innhentede data

4.2.1 Lov om interkommunale selskaper

I det følgende fremkommer innhentende data relatert til lov om interkommunale selskaper.

4.2.1.1 Selskapsavtale

I undersøkelsen går det frem at det er opprettet en skriftlig selskapsavtale for SØIR IKS som er vedtatt av kommunestyrene i eierkommunene. Avtalen ble sist revidert i 2015 og godkjent av Elverum kommunestyre i januar 2016, jf. kommunestyresak 9/16.

I selskapsavtalen for SØIR IKS fremkommer blant annet følgende punkter:

- a) Selskapets foretaksnavn.
- b) Angivelse av deltakerne.
- c) Selskapets formål.

- d) Den kommunen der selskapet skal ha sitt hovedkontor.
- e) Antall styremedlemmer.
- f) Deltakernes innskuddsplikt og plikt til å foreta andre ytelser overfor selskapet.
- g) Den enkelte deltakers eierandel og ansvarsdel i selskapet.
- h) Antall medlemmer av representantskapet og hvor mange medlemmer den enkelte deltaker oppnevner.

4.2.1.2 Representantskap

Etter selskapsavtalen skal Elverum kommune være representert med tre representanter i representantskapet. Ved sist oppnevning i oktober 2019, jf. kommunestyresak 150/19, ble Lillian Skjærvik, Magnus Stenseth og Yngve Særtre valg som Elverum kommunes representanter for perioden 2019 – 2023.

I protokollene fra representantskapet i tidsrommet 2019 – 2022, går det frem at representantskapet årlig har behandlet budsjett, økonomiplan og regnskap. Videre er regnskapet for 2022 behandlet av representantskapet våren 2023.

I ovennevnte periode har representantskapet foretatt flere oppnevninger til styret:

- I møte 25. april 2019 valgte representantskapet to styremedlemmer og to varamedlemmer.
- I møte 4. desember 2020 valgte representantskapet tre styremedlemmer, herunder leder og nestleder. Videre ble det valgt tre varamedlemmer.
- I møte 29. april 2022 valgte representantskapet fem styremedlemmer, herunder leder og nestleder. Videre ble det valgt tre varamedlemmer.

4.2.2 Aksjeloven

I det følgende fremkommer innhentende data relatert til aksjeloven.

4.2.2.1 Vedtektenes innhold

I vedtektene for henholdsvis SØIR Husholdning AS og SØIR Næring AS fremkommer blant annet følgende punkter:

- a) Selskapets foretaksnavn.
- b) Den kommune hvor selskapet skal ha sitt forretningskontor.
- c) Selskapets virksomhet.
- d) Aksjekapitalens størrelse.

e) Aksjenes pålydende (nominelle beløp).

4.2.2.2 *Generalforsamling*

I generalforsamlingsprotokoller fra henholdsvis SØIR Husholdning AS og SØIR Næring AS, går det frem at det i perioden 2019 – våren 2023, årlig er avholdt ordinære generalforsamlinger innen 30. juni. På de ordinære generalforsamlingene har blant annet årsregnskapet og årsberetningen blitt behandlet og godkjent. I protokollene fremkommer beslutningene, som alle har vært enstemmige i perioden.

4.2.3 *KS eierskapsanbefalinger / Elverum kommunes eierskapsmelding*

I det følgende fremkommer innhentende data relatert til KS eierskapsanbefalinger og Elverum kommunes eierskapsmelding.

4.2.3.1 *Opplæring og informasjon til folkevalgte*

I valgperioden 2019 – 2023 har Elverum kommune gjennomført seks folkevalgtopplæringssamlinger for kommunestyret. Den 29. januar 2020 ble det gjennomført en samling som både omfattet generell kunnskap om eierskapsforvaltning og kunnskap om intern organisering og praktisering av eierstyring i kommunen. På samlingen ble det blant annet foretatt en gjennomgang av kommunens eierskapsmelding, herunder:

- Motivasjon for selskapsorganisering
- Prinsipper for godt eierskap
- Krav til selskapene
- Roller og habilitet
- Ulike selskapsformer
- Vedtekter og strategiske planer
- Årsmeldinger og regnskap

4.2.3.2 *Eiernes styringsdokumenter og mål*

I undersøkelsen går det frem at eiernes mål for SØIR primært er nedfelt i selskapsavtalen, hvor det blant annet heter:

«Selskapet skal på vegne av Elverum, Trysil og Åmot kommuner løse deltakerkommunenes lovpålagte oppgaver med avfallshåndtering og har som formål å bidra til en lavest mulig avfallsproduksjon og en forsvarlig avfallsbehandling. SØIR IKS skal herunder være et selskap med høy kompetanse og skal til en enhver tid være pådriver og utvikler av gode og samfunnsansvarlige løsninger.»

«Selskapet skal ha det overordnede driftsansvaret for avfallshåndteringen i kommunene, og er ansvarlig for alle operative funksjoner. Dette innebærer ansvar for ordninger som sikrer effektiv kildesortering, innsamling, transport, gjenvinning og gjenbruk og forsvarlig håndtering av alle avfallsfraksjoner.»

«Selskapet skal være rådgivende for kommunene i avfallsspørsmål og være kommunenes koordinerende instans for den praktiske avfallshåndteringen. Selskapet skal arbeide for å fremme lokal verdiskapning.»

«Selskapet skal drives kostnadseffektivt og rimelig, og forutsettes å være selvfinansierende. Selskapet dekker sine løpende utgifter ved fastsatte gebyrer, betaling for leverte tjenester og salg av avfallsfraksjoner.»

***

Det fremkommer i intervjuundersøkelsen at kommunen ved behov, vurderer styringsdokumenter som gjelder eierskap, men kommunen har ikke etablert noen fast rutine for å vurdere selskapsavtalen til SØIR IKS med jevne mellomrom.

4.2.3.3 Årlig rapportering

I dokumentanalysen går det frem at Elverum kommunestyre behandler eierskapsmeldingen minst en gang i valgperioden. Det fremlegges pr. idag ikke en årlig rapport til kommunestyret om tilstanden i selskapene, men formannskapet mottar løpende informasjon om ulike eierskaps spørsmål. Protokoller fra inneværende formannskap viser for eksempel at det har blitt gitt en rekke redegjørelser knyttet til ulike enkeltelskaper.

Etter eierskapsmeldingen skal alle store prinsipielle og politiske spørsmål forelegges kommunestyret til avgjørelse. I denne forbindelse har formannskapet og ordføreren ansvar for å vurdere hva som er prinsipielle spørsmål.

Ordføreren tilkjennegir overfor revisor, at årsrapporten til SØIR IKS har blitt utdelt til kommunestyremedlemmene, men uten at rapporten har blitt behandlet som en egen orienteringssak i kommunestyret eller formannskapet. Årsrapporten inneholder forøvrig informasjon knyttet til samfunnsansvar, klima og energi. Dette er blant annet relatert til avfallsmengde og materialgjenvinning.

4.2.3.4 Eiermøter

Daglig leder i SØIR IKS opplyser overfor revisor, at det undertiden kan bli gjennomført eiermøter mellom selskapet og kommunene, men at dette ikke gjennomføres på jevnlig basis.

Daglig leder i SØIR IKS opplyser å ha deltatt i følgende eiermøter/orienteringer:

- Elverum formannskap, 4.3.2014
- Trysil kommunestyre, 17.4.2018
- Åmot kommunestyre, 18.5.2022

4.2.3.5 Innkallingsfrist til eierorganer

I selskapsavtalen for SØIR IKS er det inntatt en bestemmelse om at innkallingene til representantskapsmøtene skal sendes ut fire uker før møtene skal avholdes. Daglig leder i SØIR IKS tilkjennevir overfor revisor, at nevnte frist pleier å overholdes.

4.2.3.6 Kompetansebehov og valg av styre

I selskapsavtalen for SØIR IKS er det nedfelt at valg til styret skal skje ved hjelp av valgkomité. Denne valgkomiteen består av ordføreren i Elverum, ordføreren i Trysil og varaordføreren i Åmot.

Daglig leder i SØIR IKS og ordføreren i Elverum tilkjennevir overfor revisor, at det legges kompetansemessige kriterier til grunn for valg av styremedlemmer i SØIR. Som grunnlag for kriterier benyttes blant annet målsettinger i selskapsavtalen. Valgkomiteen utarbeider deretter en begrunnet innstilling som det orienteres om i representantskapet.

4.2.3.7 Kjønnsmessig representasjon i styrene

Pr. juni 2023 består styret i SØIR IKS av tre menn og to kvinner. Det tilsvarende gjelder for styrene i SØIR Husholdning AS og SØIR Næring AS.

4.2.3.8 Godtgjørelse av styreverv

I Elverum kommunes eierskapsmelding er det foretatt en avklaring knyttet til styregodtgjørelse, hvor det blant annet heter:

«Elverum kommune skal ikke være ledende når det gjelder godtgjøring styremedlemmer. Godtgjøringen skal reflektere styrets økonomiske og strafferettslige ansvar, i tillegg til kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet. Selskaper som opererer i et marked og hvor det er betydelig risiko, skal reflektere dette.»

Ordføreren tilkjennevir overfor revisor, at styrehonorarene i SØIR fastsettes i overensstemmelse med prinsippene i eierskapsmeldingen. Når honorarene skal fastsettes, sammenligner SØIR seg blant annet med lignende selskaper. Daglig leder i SØIR IKS gir uttrykk for at styrehonorarene er relativt moderate.

4.2.3.9 Styrevervregister

Pr. juni 2023 har ett av fem styremedlemmer i SØIR IKS registrert sitt styreverv i KS styrevervregister. Det tilsvarende gjelder for styremedlemmene i SØIR Husholdning AS og SØIR Næring AS.

4.2.3.10 Medlemskap i arbeidsgiverorganisasjon

I intervjuundersøkelsen går det frem at SØIR er medlem i arbeidsgiverorganisasjonen Samfunnsbedriftene. Daglig leder i SØIR IKS opplyser samtidig at han er styremedlem i Samfunnsbedriftenes bransjestyre for avfall og ressurs.

4.2.3.11 Etiske retningslinjer

I den skriftlige egenerklæringen fra styret blir det opplyst at det ikke er formulert etiske retningslinjer for SØIR.

4.3 Revisors vurdering

4.3.1 Skriftlig selskapsavtale

Etter revisors vurdering er kriterium nummer 1 etterlevd. Revisor har kontrollert at det er opprettet en skriftlig selskapsavtale for SØIR IKS som kommunestyrene i eierkommunene har vedtatt.

 Det skal opprettes en skriftlig selskapsavtale for interkommunale selskaper. For den enkelte deltaker skal kommunestyret selv vedta avtalen.

4.3.2 Selskapsavtalens innhold

Etter revisors vurdering er kriterium nummer 2 etterlevd. Revisor har undersøkt at selskapsavtalen til SØIR IKS inneholder de obligatoriske kravene etter lov om interkommunale selskaper.

 Innholdet i selskapsavtalen skal minst samsvare med kravene i lov om interkommunale selskaper.

4.3.3 Valg av representantskapsmedlemmer

Revisor anser kriterium nummer 3 som etterlevd. I samsvar med selskapsavtalen har Elverum kommunestyre oppnevnt tre representanter til representantskapet for perioden 2019 – 2023.

 Elverum kommune skal ha minst én representant i representantskapet, og det er kommunestyret som selv velger representant(-er).

4.3.4 Representantskapets oppgaver

Etter revisors vurdering er kriterium nummer 4 etterlevd. Revisor har kontrollert protokollene fra representantskapet i tidsrommet 2019 – våren 2023. Av protokollene går det frem at representantskapet har gjennomført oppgavene med å behandle budsjett, økonomiplan og regnskap, samt velge styremedlemmer.

Representantskapet er selskapets øverste myndighet og skal årlig behandle selskapets budsjett, økonomiplan og regnskap. Videre skal representantskapet velge styremedlemmer, styreleder og styrets nestleder.

4.3.5 Vedtektenes innhold

Etter revisors vurdering er kriterium nummer 5 etterlevd. Revisor har undersøkt at vedtektene til SØIR Husholdning AS og SØIR Næring AS inneholder de obligatoriske kravene etter aksjeloven.

Innholdet i vedtektene skal minst samsvare med kravene i aksjeloven.

4.3.6 Avholdelse av generalforsamling

Etter revisors vurdering er kriterium nummer 6 etterlevd. Revisor har kontrollert protokollene fra generalforsamlingene i SØIR Husholdning AS og SØIR Næring AS for tidsrommet 2019 – 2023. I alle tilfeller er det avholdt årlig ordinær generalforsamling innen 30. juni.

Det skal avholdes årlig ordinær generalforsamling innen 30. juni.

4.3.7 Generalforsamlingens oppgaver

Revisor anser kriterium nummer 7 som etterlevd. Av protokollene fra generalforsamlingene i ovennevnte periode, går det frem at de ordinære generalforsamlingene har behandlet og godkjent årsregnskapene og årsberetningene.

På den ordinære generalforsamlingen skal årsregnskapet og årsberetningen behandles og godkjennes.

4.3.8 Protokoll fra generalforsamlingen

Revisor anser kriterium nummer 8 som etterlevd. I protokollene fra de ovennevnte generalforsamlingene fremkommer beslutningene, som alle har vært enstemmige i perioden.

Det skal føres protokoll fra generalforsamlingen der generalforsamlingens beslutninger inntas med angivelse av utfallet av avstemningene.

4.3.9 Opplæring i eierskapsforvaltning

Revisor anser kriterium nummer 9 som etterlevd. I undersøkelsen går det frem at kommunestyret har mottatt folkevalgtopplæring i eierskapsforvaltning den 29. januar 2020 (valgperioden 2019 – 2023).

■ Kommunen gjennomfører opplæring i eierskapsforvaltning for samtlige folkevalgte tidlig i valgperioden.

4.3.10 Opplæringens innhold

Etter revisors vurdering er kriterium nummer 10 etterlevd. Kommunestyret har mottatt opplæring i generell kunnskap om eierskapsforvaltning og kunnskap om intern organisering og praktisering av eierstyring i kommunen.

■ Opplæringen er ment å gi generell kunnskap om eierskapsforvaltning og kunnskap om intern organisering og praktisering av eierstyring i kommunen.

4.3.11 Eiernes styringsdokumenter og mål

Etter revisors vurdering er kriterium nummer 11 delvis etterlevd. Det fremkommer at eierne har nedfelt en rekke mål for SØIR i selskapsavtalen, men Elverum kommune har ikke etablert noen fast rutine for å vurdere selskapsavtalen med jevne mellomrom. En slik rutine vil være tjenlig dersom kommunen ønsker eller ser behov for å endre selskapsavtalen.

■ Elverum kommune bør ha satt mål for selskapet, og vurderer styringsdokumentene med jevne mellomrom.

4.3.12 Årlig rapport

Revisor anser kriterium nummer 12 som delvis etterlevd. Det fremlegges pr. idag ikke en årlig rapport til kommunestyret om tilstanden i selskapene, men formannskapet mottar løpende informasjon om ulike eierskaps spørsmål. Alle store prinsipielle og politiske spørsmål skal samtidig forelegges kommunestyret til avgjørelse.

En fast rapport vil være hensiktsmessig for å sikre kommunestyret en årlig samlet vurdering av kommunens selskapsengasjement og eierstyring.

■ Dersom det ikke legges frem årlige eierskapsmeldinger, legges det frem en årlig rapport om tilstanden i selskapene (økonomi og spesielle saker).

4.3.13 Årsrapport til kommunen

Etter revisors vurdering er kriterium nummer 13 delvis etterlevd. Årsrapporten til SØIR IKS har ikke blitt behandlet som en egen orienteringssak i kommunestyret eller formannskapet, men kommunestyremedlemmene skal ha fått rapporten utdelt. Årsrapporten inneholder forøvrig informasjon knyttet til samfunnsansvar, klima og energi.

■ SØIR IKS oversender årsrapport til kommunen som fremlegges formannskapet til orientering. Rapporten inneholder også informasjon knyttet til samfunnsansvar, klima og energi.

4.3.14 Eiermøter

Revisor anser kriterium nummer 14 som delvis etterlevd. Undertiden kan det bli gjennomført eiermøter mellom SØIR IKS og kommunene, men dette gjennomføres ikke på jevnlig basis. Det er over ni år siden det ble gjennomført et eiermøte/orienteringsmøte mellom SØIR IKS og Elverum formannskap. Et eiermøte bør forøvrig avholdes som et fellesmøte mellom SØIR IKS og alle eierkommunene.

■ Det bør gjennomføres jevnlige eiermøter mellom eierne og selskapet for å bidra til god kunnskap om og dialog med selskapet.

4.3.15 Innkallingsfrist til eierorgan

Revisor anser kriterium nummer 15 som etterlevd. I selskapsavtalen for SØIR IKS er det inntatt en bestemmelse om at innkallingene til representantskapsmøtene skal sendes ut fire uker før møtene skal avholdes.

■ Bestemmelser om innkallingsfrist til representantskapsmøter tas inn i selskapsavtalen til SØIR IKS. Elverum kommunens eierskapsmelding fastsetter at innkallingene skal sendes ut minst fire uker før møtene skal avholdes.

4.3.16 Kompetansesammensetning i styret

Etter revisors er kriterium nummer 16 etterlevd. Daglig leder i SØIR IKS og ordføreren i Elverum tilkjennegir at det legges kompetansemessige kriterier til grunn for valg av styremedlemmer. Målsettinger i selskapsavtalen danner blant annet grunnlag for kriterier.

■ Det bør legges kompetansemessige kriterier til grunn for valg av styremedlemmer.

4.3.17 Bruk av valgkomité

Etter revisor vurdering er kriterium nummer 17 etterlevd. I selskapsavtalen for SØIR IKS er det nedfelt at valg til styret skal skje ved hjelp av valgkomité.

■ Valg til styret bør skje ved hjelp av valgkomité. Bruk av valgkomité bør vedtaksfestes eller nedfelles i selskapsavtalen.

4.3.18 Begrunnet innstilling fra valgkomité

Revisor anser kriterium nummer 18 som etterlevd. I SØIR utarbeider valgkomiteen en begrunnet innstilling som det orienteres om i representantskapet.

Valg av styre i selskaper hvor Elverum kommune har eierinteresser, skal skje etter begrunnet innstilling fra en valgkomité.

4.3.19 Kjønnsmessig representasjon i styret

Revisor anser kriterium nummer 19 som etterlevd, da begge kjønn skal være representert med minst to når styret består av fire eller fem medlemmer. Pr. juni 2023 består styrene i SØIR IKS og datterselskapene av tre menn og to kvinner.

Eierne skal påse at lovkravet om kjønnsrepresentasjon i styret overholdes.

4.3.20 Godtgjørelse av styreverv

Etter revisors vurderinger er kriterium nummer 20 etterlevd. I Elverum kommunes eierskapsmelding er det foretatt en avklaring knyttet til styregodtgjørelse. Revisor har forstått at styrehonorarene i SØIR fastsettes i overensstemmelse med prinsippene i eierskapsmeldingen.

Kommunen bør i forbindelse med utarbeidelse av eierskapsmelding ha en prinsipiell diskusjon om godtgjørelse av styreverv. Denne bør danne grunnlag for eierorganets fastsetting av styrehonorar.

4.3.21 Styrevervregister

Etter revisors vurdering er kriterium nummer 21 delvis etterlevd. I SØIR IKS, SØIR Husholdning AS og SØIR Næring AS, har ett av fem styremedlemmer registrert sitt styreverv i KS styrevervregister.

Styreverv registreres i KS styrevervregister.

4.3.22 Medlemskap i arbeidsgiverorganisasjon

Revisor anser kriterium nummer 22 som etterlevd. SØIR er medlem i arbeidsgiverorganisasjonen Samfunnsbedriftene.

Selskapet er medlem av en arbeidsgiverorganisasjon.

4.3.23 Etiske retningslinjer

Revisor anser kriterium nummer 23 som ikke etterlevd. Det er ikke formulert etiske retningslinjer for SØIR. I Elverum kommunes eierskapsmelding slås det fast at styret skal fastsette etiske retningslinjer for selskapet.

 Eierne bør påse at selskapsstyret utarbeider og jevnlig reviderer/drøfter etiske retningslinjer for selskapsdriften.

5 Konklusjon

Med bakgrunn i vurderingene som er foretatt i relasjon til problemstillingen, er revisors samlede konklusjon at Elverum kommune / SØIR IKS har etterlevd de fastsatte kriteriene på en jevnt over tilfredsstillende måte. Samtidig foreligger det noen forbedringspunkter som danner grunnlag for revisors anbefalinger. Dette er relatert til forhold som styringsdokumenter, rapportering, eiermøter, styrevervregistrering og etiske retningslinjer.

6 Anbefalinger

Revisor fremmer følgende anbefalinger:

- Elverum kommune bør etablere en fast rutine for å vurdere selskapsavtalen til SØIR IKS med jevne mellomrom.
- Kommunestyret bør forelegges en årlig rapport med en samlet vurdering av kommunens selskapsengasjement og eierstyring.
- Årsrapporten til SØIR IKS bør fremlegges for formannskapet som orienteringssak.
- Elverum kommune bør vurdere å gjennomføre jevnlig eiermøter med SØIR IKS.
- Alle styreverv i SØIR bør registreres i KS styrevervregister.
- Det bør utarbeides etiske retningslinjer for SØIR som jevnlig drøftes i styret.

7 Uttalelser til rapporten

7.1 Daglig leder i SØIR IKS

Revisjon Øst IKS

Deres ref.:

Vår ref.:
/BEJ

Dato:
04. juli 2023

Uttalelse til foreløpig rapport – Eierskapskontroll SØIR

SØIR takker for grundig, foreløpig rapport fra eierskapskontroll.

Når det gjelder innholdet i rapporten har vi ingenting å bemerke. Vi er glade for å få dokumentert at de fastsatte kriteriene for offentlig eierskap etterleves på en tilfredsstillende måte.

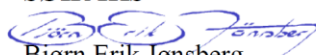
Vi er enige i konklusjonen og samtykker i revisors anbefalinger.

Slik vi ser det er det kommunen og styret som her må følge opp revisors anbefalinger, da ingen foreslåtte tiltak tillegges administrasjonen etter vår mening. Administrasjonen vil uansett følge opp tiltakene som vil komme fra kommunen og styret.

SØIR oppfatter rapporten som nyttig. De ønskede tiltakene vil etter vår mening være til forbedring for selskapet, og knytte oss tettere til våre eiere og tydeliggjøre vårt arbeid ovenfor de folkevalgte.

Med vennlig hilsen

SØIR IKS

Bjørn Erik Jønsberg
Daglig leder

Telefon:
62 43 12 25

Besøksadresse:
Langholsvegen 231, 2413 Sorskogsbygda

Postadresse:
Pb. 155, 2402 Elverum

Internett:
www.soir.no post@soir.no

7.2 Elverum kommunes representantskapsmedlemmer

I e-post fra ordføreren i Elverum følger det at Elverum kommunes tre representantskapsmedlemmer ikke har merknader til rapporten.

***

Fra: Lillian Skjærvik <Lillian.Skjervik@elverum.kommune.no>

Sendt: mandag 28. august 2023 14.17

Til: Kjetil Kalager <Kjetil.Kalager@rev-ost.no>; Yngve Sætre <saetre@hotmail.com>; Magnus Stenseth <magnusstenseth@gmail.com>

Emne: SV: Høring - foreløpig rapport fra eierskapskontroll i SØIR

Hei

Da har vi sett på rapporten her fra politisk hold i Elverum og vi har ingen merknader til den.

Mvh

Lillian Skjærvik

Ordfører

lillian.skjervik@elverum.kommune.no

951 17 986

Storgt. 18, 2418 Elverum

www.elverum.kommune.no

ELVERUM KOMMUNE

8 Referanser

Aksjeloven (1997).

Elverum kommune (2016): *Kommunestyresak 9/16.*

Elverum kommune (2019): *Kommunestyresak 150/19.*

Elverum kommune (2020): *Eierskapsmelding for Elverum kommune.*

Holme, Idar Magne og Bernt Krohn Solvang (1996): *Metodevalg og metodebruk*. 3. utgave. Oslo: Tano.

Kommuneloven (2018).

KS (2020): *Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll.*

Lov om interkommunale selskaper (1999).

NKRF (2020): *RSK 002. Standard for eierskapskontroll.*

SØIR Husholdning AS (2009): *Vedtekter.*

SØIR IKS (2016): *Selskapsavtale for Sør-Østerdal interkommunale renovasjonsselskap (SØIR IKS).*

SØIR IKS (2018): *Årsmelding 2017.*

SØIR IKS (2019): *Årsmelding 2018.*

SØIR IKS (2020): *Årsmelding 2019.*

SØIR IKS (2021): *Årsmelding 2020.*

SØIR IKS (2022): *SØIR tar vare på ressursene. Strategi 2030.*

SØIR IKS (2022): *Årsmelding 2021.*

SØIR IKS (2023): *Årsmelding 2022.*

SØIR IKS: *Protokoller fra representantskapsmøter 2019 – våren 2023.*

SØIR Næring AS (2009): *Vedtekter.*

SØIR Næring AS: *Protokoller fra generalforsamlinger 2019 – våren 2023.*

Vedlegg A: Vurderingskriterier

Med bakgrunn i problemstillingen skal det etableres vurderingskriterier for eierskapskontrollen. I denne forbindelse forstås vurderingskriterier som de krav, normer og/eller standarder som utøvelsen av eierskapet skal vurderes opp mot. Kriteriene skal begrunnes i/utledes av autoritative kilder innen eierskapsforvaltning. Autoritative kilder kan være lover og forskrifter, politiske vedtak/mål/føringer og anerkjente prinsipper for eierstyring. Kildene som ligger til grunn for utledelsen av vurderingskriterier i denne eierskapskontrollen er:

- *Lov om interkommunale selskaper (1999).*
- *Aksjeloven (1997).*
- *Kommuneloven (2018).*
- *Elverum kommune (2020): Eierskapsmelding for Elverum kommune.*
- *KS (2020): Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll.*

I det følgende utledes revisors vurderingskriterier i relasjon til problemstillingen, jf. kapittel 2. Problemstillingen fokuserer på om kommunen/SØIR IKS⁴ utøver sine eierinteresser i samsvar med aktuelle lovbestemmelser, kommunestyrets vedtak og forutsetninger, samt anerkjente prinsipper for eierstyring.

Lov om interkommunale selskaper

Nedenfor gjøres det rede for revisors vurderingskriterier knyttet til lov om interkommunale selskaper. Disse kriteriene vil vurderes opp mot morselskapet SØIR IKS.

Selskapsavtale

I henhold til § 4 første ledd i lov om interkommunale selskaper skal det opprettes en skriftlig selskapsavtale. For den enkelte deltaker skal kommunestyret selv vedta avtalen. Det fremgår av tredje ledd i nevnte paragraf at selskapsavtalen minst skal angi følgende:

- a) Selskapets foretaksnavn.
- b) Angivelse av deltakerne.
- c) Selskapets formål.
- d) Den kommune der selskapet skal ha sitt hovedkontor.

---

⁴ I denne forbindelse menes SØIR IKS eierinteresser i datterselskapene SØIR Husholdning AS og SØIR Næring AS.

- e) Antall styremedlemmer.
- f) Deltakernes innskuddsplikt og plikt til å foreta andre ytelser overfor selskapet.
- g) Den enkelte deltakers eierandel i selskapet og den enkelte deltakers ansvarsdel i selskapet dersom denne avviker fra eierandelen.
- h) Antall medlemmer av representantskapet og hvor mange medlemmer den enkelte deltaker oppnevner.
- i) Annet som ved lov skal fastsettes i selskapsavtalen.

Oppsummerte vurderingskriterier

1. Det skal opprettes en skriftlig selskapsavtale for interkommunale selskaper. For den enkelte deltaker skal kommunestyret selv vedta avtalen.
2. Innholdet i selskapsavtalen skal minst samsvare med kravene i lov om interkommunale selskaper (ovennevnte punkter).

Representantskap – sammensetning og myndighet

Av § 6 første ledd i lov om interkommunale selskaper går det frem at selskapet skal ha et representantskap hvor samtlige deltakere (kommuner) er representert med minst én representant. Vedkommende kommunestyre oppnevner selv sine representanter. I § 7 første ledd i angitte lov slås det fast at representantskapet er selskapets øverste myndighet og at det årlig blant annet skal behandle selskapets regnskap, budsjett og økonomiplan.

Av § 10 annet og tredje ledd i lov om interkommunale selskaper går det frem at representantskapet velger styremedlemmer, styrets leder og nestleder.

Oppsummerte vurderingskriterier

3. Elverum kommune skal ha minst én representant i representantskapet, og det er kommunestyret som selv velger representant(-er).
4. Representantskapet er selskapets øverste myndighet og skal årlig behandle selskapets budsjett, økonomiplan og regnskap. Videre skal representantskapet velge styremedlemmer, styreleder og styrets nestleder.

Aksjeloven

Nedenfor gjøres det rede for revisors vurderingskriterier knyttet til aksjeloven. Disse kriteriene vil vurderes opp mot datterselskapene SØIR Husholdning AS og SØIR Næring AS.

Vedtektenes innhold

I henhold til aksjeloven § 2-1 første ledd skal det opprettes et stiftelsesdokument, herunder vedtekter når et aksjeselskap stiftes. Det fremgår av aksjeloven § 2-2 første ledd at vedtektene minst skal angi:

- f) Selskapets foretaksnavn.
- g) Den kommune hvor selskapet skal ha sitt forretningskontor.
- h) Selskapets virksomhet.
- i) Aksjekapitalens størrelse.
- j) Aksjenes pålydende (nominelle beløp).

Oppsummert vurderingskriterium

- 5. Innholdet i vedtektene skal minst samsvare med kravene i aksjeloven (ovennevnte punkter).

Generalforsamling

Generalforsamlingen er et aksjeselskaps øverste organ. Årlig ordinær generalforsamling er obligatorisk i alle aksjeselskaper, jf. aksjeloven § 5-5 første ledd. Den skal avholdes innen seks måneder etter utgangen av hvert regnskapsår, det vil normalt si innen 30. juni.

Av aksjeloven § 5-5 annet ledd nr. 1, går det frem at den ordinære generalforsamlingen skal behandle og godkjenne årsregnskapet og årsberetningen. Etter lovens § 5-16 første og annet ledd, skal det føres protokoll der generalforsamlingens beslutninger inntas med angivelse av utfallet av avstemningene.

Oppsummerte vurderingskriterier

- 6. Det skal avholdes årlig ordinær generalforsamling innen 30. juni.
- 7. På den ordinære generalforsamlingen skal årsregnskapet og årsberetningen behandles og godkjennes.
- 8. Det skal føres protokoll fra generalforsamlingen der generalforsamlingens beslutninger inntas med angivelse av utfallet av avstemningene.

KS eierskapsanbefalinger / Elverum kommunes eierskapsmelding

KS har utarbeidet 21 anbefalinger for eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt eide selskaper. Revisor har sett nærmere på de anbefalingene som anses mest spesifikke for denne eierskapskontrollen (nr. 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 16, 17, 18 og 19). Enkelte av KS anbefalinger er supplert med prinsipper som fremgår av Elverum kommunes eierskapsmelding.

Opplæring og informasjon til folkevalgte

KS anbefaling nr. 3 omhandler å sørge for god kunnskap til folkevalgte om eierskap. For å styrke det kommunale eierskapet anbefales det at kommunestyret sikres nødvendig tid til kompetanseutvikling, eksempelvis ved å avholde eierskapsseminarer for samtlige folkevalgte tidlig i perioden. Ofte gjennomføres dette i forbindelse med folkevalgtopplæringen etter valg av nytt kommunestyre.

I den ovennevnte anbefalingen går det videre frem at det er sentralt at folkevalgte gis innsikt i omfanget av selskapsorganisering og de styringsmulighetene som forekommer. Det er også av betydning at de folkevalgte gis innsikt i de ulike rollene de har som folkevalgte, som kommunens eierrepresentanter, eller som styremedlem i kommunalt eide selskaper. Opplæringen må også nødvendigvis omfatte informasjon om den interne organiseringen og om praktisering av eierstyring i kommunen.

I Elverum kommunes eierskapsmelding går det frem at kommunen skal sørge for at folkevalgte gis nødvendig opplæring i eier- og selskapsstyring. Denne opplæringen skal være obligatorisk for kommunestyrerepresentantene og gjennomføres i løpet av valgperiodens første seks måneder.

Oppsummerte vurderingskriterier

9. Kommunen gjennomfører opplæring i eierskapsforvaltning for samtlige folkevalgte tidlig i valgperioden.
10. Opplæringen er ment å gi generell kunnskap om eierskapsforvaltning og kunnskap om intern organisering og praktisering av eierstyring i kommunen.

Eiernes styringsdokumenter og mål

KS anbefaler at eier bør klargjøre sine forventninger til selskapet. I anbefaling 5 fremgår blant annet følgende:

«Når kommunestyret eller fylkestinget har valgt å legge en del av sin virksomhet inn i et selskap, medfører det også overføring av styringsrett til virksomheten. Oppgaven til selskapets styre og administrasjon er å planlegge, forvalte og drive virksomheten innenfor en ytre ramme som er trukket opp av eieren/eierne. Den ytre rammen består av eierskapsmeldingen og selskapsavtalen eller vedtektene for selskapet».

«Kommunestyret eller fylkestinget skal utarbeide og bør jevnlig revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet».

Oppsummert vurderingskriterium

11. Elverum kommune bør ha satt mål for selskapet, og vurderer styringsdokumentene med jevne mellomrom.

Årlig rapportering

Kommuneloven § 26-1 første ledd anfører at det skal legges frem en eierskapsmelding for kommunestyret minst én gang i valgperioden. I KS anbefaling nr. 4 går det frem at dette bør gjøres årlig, eventuelt at det utarbeides en årlig rapport om tilstanden i selskapene (økonomi og spesielle saker). Revisor forstår det slik at en her må vurdere omfanget og kompleksiteten i kommunens eierskap.

I henhold til Elverum kommunes eierskapsmelding skal alle hel- og deleide selskaper oversende årsrapport til kommunen. Dersom kommunens eierandel er vesentlig i selskapet, skal årsrapporten fremlegges formannskapet til orientering. Det er særskilt nevnt at rapporteringen også skal omhandle samfunnsansvar og forhold knyttet til klima og energi.

Oppsummerte vurderingskriterier

12. Dersom det ikke legges frem årlige eierskapsmeldinger, legges det frem en årlig rapport om tilstanden i selskapene (økonomi og spesielle saker).
13. SØIR IKS oversender årsrapport til kommunen som fremlegges formannskapet til orientering. Rapporten inneholder også informasjon knyttet til samfunnsansvar, klima og energi.

Eiermøter

Et eiermøte er ikke lovregulert og er en uformell arena der det ikke skal treffes vedtak. KS anbefaling nr. 6 omhandler gjennomføringen og behovet for eiermøter. I anbefalingen fremgår blant annet følgende:

«KS anbefaler at det jevnlig gjennomføres eiermøter for å bidra til god kunnskap om og dialog med selskapet.

Noen ganger har eierne behov for å diskutere strategier seg imellom uten å treffe formelle beslutninger. Dette bør kunne gjøres uten å måtte innkalle til møte i generalforsamlingen eller representantskapet etter de formelle reglene i loven. Et eiermøte er et møte mellom kommunen eller fylkeskommunen som eier, styret og daglig leder for selskapet.»

I Elverum kommunes eierskapsmelding går det frem at det jevnlig skal gjennomføres eiermøter for å sikre god kommunikasjon mellom selskapet og eier.

Oppsummert vurderingskriterium

14. Det bør gjennomføres jevnlig eiermøter mellom eierne og selskapet for å bidra til god kunnskap om og dialog med selskapet.

Innkallingsfrist til eierorgan

KS anbefaling nr. 8 handler om å sørge for bestemmelser vedrørende innkallingsfrist til representantskapsmøter og generalforsamlinger. I anbefalingen heter det at bestemmelser om innkallingsfrist bør tas inn i selskapsavtalene/vedtektene, slik at kommunen sikres nødvendig tid til forsvarlig behandling av aktuelle saker.

Elverum kommunens eierskapsmelding fastsetter at innkallingene skal sendes ut minst fire uker før møtene skal avholdes.

Oppsummert vurderingskriterium

15. Bestemmelser om innkallingsfrist representantskapsmøter tas inn i selskapsavtalen til SØIR IKS. Elverum kommunens eierskapsmelding fastsetter at innkallingene skal sendes ut minst fire uker før møtene skal avholdes.

Kompetansebehov og valg av styre

KS anbefaling nr. 9 omhandler kompetansebehov og profesjonalitet i styret, mens KS anbefaling nr. 10 omhandler valg av styre og bruk av valgkomité.

KS anbefaler at det skal tilstrebes en styresammensetning med komplementær kompetanse og erfaring. I anbefaling nr. 9 heter det blant annet:

«Styret skal gjenspeile og representere selskapets behov og bør ha forskjellig og supplerende kompetanse innen blant annet økonomi, organisasjon og om det markedet som selskapet opererer i. Videre bør styret inneha faglig innsikt og god kjennskap til selskapets formål.»

En valgkomité's hovedformål er å bidra til at styret sammensettes med komplementær kompetanse og i tråd med eiers formål med selskapet. KS anbefaler at bruk av valgkomité vedtektsfestes / nedfelles i selskapsavtalen da det ikke er lovregulert å benytte valgkomité. Av anbefaling nr. 10 fremgår blant annet følgende:

«Det bør fastsettes i vedtektene eller selskapsavtalen at valg av styre i kommunalt eller fylkeskommunalt eide selskaper bør skje ved bruk av valgkomité.»

I Elverum kommunes eierskapsmelding går det frem at eier har ansvar for å sikre at styret har den nødvendige kompetansen for å nå selskapets mål. Valg av styre i selskaper hvor Elverum kommune har eierinteresser, skal skje etter begrunnet innstilling fra en valgkomité.

Oppsummerte vurderingskriterier

16. Det bør legges kompetansemessige kriterier til grunn for valg av styremedlemmer.
17. Valg til styret bør skje ved hjelp av valgkomité. Bruk av valgkomité bør vedtaksfestes eller nedfelles i selskapsavtalen.
18. Valg av styre i selskaper hvor Elverum kommune har eierinteresser, skal skje etter begrunnet innstilling fra en valgkomité.

Kjønnsmessig representasjon i styrene

KS anbefaling nr. 11 gjelder balansert kjønnsrepresentasjon i styrene og knytter seg direkte til lovgivningen vedrørende dette. I § 10 i lov om interkommunale selskaper gis aksjeloven § 20-6 om representasjon av begge kjønn i styret, tilsvarende anvendelse for interkommunale selskaper. Kommuneloven § 21-1 slår videre fast at bestemmelsen gjelder for aksjeselskaper der kommuner og fylkeskommuner eier tilsammen minst 2/3 av aksjene.

Følgende regler gjelder for kjønnsrepresentasjon:

- a. Har styret to eller tre medlemmer, skal begge kjønn være representert.
- b. Har styret fire eller fem medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst to.
- c. Har styret seks til åtte medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst tre.
- d. Har styret ni medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst fire, og har styret flere medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst 40 prosent.

Oppsummert vurderingskriterium

19. Eierne skal påse at lovkravet om kjønnsrepresentasjon i styret overholdes.

Godtgjørelse av styreverv

I KS anbefaling nr. 16 blir det anbefalt at kommunen foretar en prinsipiell avklaring av godtgjørelse for styreverv. Anbefalingen lyder slik:

«Kommunen eller fylkeskommunen bør i forbindelse med utarbeidelse av eierskapsmelding ha en prinsipiell diskusjon om godtgjørelse av styreverv. Denne bør danne grunnlag for eierorganets fastsetting av styrehonorar.»

Oppsummert vurderingskriterium

20. Kommunen bør i forbindelse med utarbeidelse av eierskapsmelding ha en prinsipiell diskusjon om godtgjørelse av styreverv. Denne bør danne grunnlag for eierorganets fastsetting av styrehonorar.

Styrevervregister

I KS anbefaling nr. 17 blir det understreket at kommuner er avhengig av allmennhetens tillit når det gjelder forvaltning, styring og åpenhet. Alle som påtar seg styreverv i kommunale selskaper bør derfor registrere vervene i KS styrevervregister. Dette blir også anbefalt i Elverum kommunes eierskapsmelding.

Oppsummert vurderingskriterium

21. Styreverv registreres i KS styrevervregister.

Medlemskap i arbeidsgiverorganisasjon

I KS anbefaling nr. 18 heter det at de kommunalt tilknyttede selskapene bør melde seg inn i en arbeidsgiverorganisasjon. Det blir understreket at selskapene bør være en del av fellesskapet som ligger i medlemskapet.

Oppsummert vurderingskriterium

22. Selskapet er medlem av en arbeidsgiverorganisasjon.

Etiske retningslinjer

KS anbefaling nr. 19 gjelder utarbeidelse av etiske retningslinjer. Det påpekes at kommunale selskaper forvalter fellesskapets ressurser, og at forvaltningen skal skje på en måte som samsvarer med befolkningens oppfatninger om rett og galt.

Anbefalingen lyder slik:

«Sørge for at selskapsstyrene utarbeider og jevnlig reviderer etiske retningslinjer for selskapsdriften.»

I Elverum kommunes eierskapsmelding slås det fast at styret skal fastsette etiske retningslinjer for selskapet.

Oppsummert vurderingskriterium

23. Eierne bør påse at selskapsstyret utarbeider og jevnlig reviderer/drøfter etiske retningslinjer for selskapsdriften.